

Programma van maatregelen Broechem (Ranst) - Abelebaan

Liesbeth Claessens

Temse
2018

Gemotiveerd advies

De opgestelde nota volgt op een archeologienota waaruit de noodzaak voor bijkomend archeologisch vooronderzoek bleek.¹ In het kader van de nota werd een proefsleuvenonderzoek (projectcode 2018B20) uitgevoerd.

Een bureauonderzoek (projectcode: 2017C272) en een landschappelijk archeologisch booronderzoek (projectcode: 2017E179) werden reeds uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba.² Het bureauonderzoek toonde aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent voor resten uit de steentijd tot de middeleeuwen. Het landschappelijk booronderzoek gaf aan dat een goed bewaard bodemarchief aanwezig is.³ Waardevolle archeologische sporen kunnen aanwezig zijn op het terrein. Dit diende verder onderzocht te worden.

Proefsleuvenonderzoek toont aan dat er binnen het onderzoeksterrein relatief weinig antropogene sporen voorkomen (paalsporen, kuilen, greppels, waterput en ploegsporen), waarvan de grote meerderheid als recent beschouwd kan worden (nieuwe/nieuwste tijd). Een kleine minderheid van de sporen heeft een oudere datering, maar de precieze datering kon niet van alle sporen bepaald worden. Op basis van vondstmateriaal zijn een waterput en een vierpostenspijker te dateren in de Romeinse tijd.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek doen besluiten dat op het terrein een waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is. De aangetroffen sporen zullen niet of nauwelijks verstoord worden door de geplande bodemingrepen, waardoor behoud in situ mogelijk is en de voorkeur geniet. Bijkomend archeologisch onderzoek houdt een eerder beperkt potentieel op kennisvermeerdering in. Bewaring in situ van de waardevolle archeologische vindplaats is mogelijk zonder aanpassingen aan de geplande werken. Daarom zijn geen bijkomende archeologische maatregelen nodig in het kader van de geplande werken. De initiatiefnemer wenst de vindplaats in situ te bewaren. Daarom werd een programma van maatregelen voor behoud in situ opgesteld.

¹ Steenhoudt 2017

² Steenhoudt 2017.

³ Steenhoudt 2017, 44, 58-66.

Programma van maatregelen voor behoud in situ

Ter hoogte van de vastgestelde waardevolle archeologische vindplaats uit de Romeinse tijd kan het archeologische bodemarchief in situ behouden worden. De oppervlakte van de waardevolle archeologische vindplaats die in situ bewaard wordt, bedraagt ca. 5121 m². Voor bewaring in situ is geen aanpassing van de bouwplannen nodig.

Wanneer we het funderingsplan van de geplande werken onder het sleuvenplan leggen, zien we dat de buitenzijde van de serre (funderingssleuf van 30 cm breed en 80 cm diep) zich op 1,5 m van de rand van de waterput bevindt. Verder zou slechts één kaskolom door de buitenste rand van de waterput gaan, maar deze verstoring zal zeer beperkt zijn, aangezien de kolom ca. 80 cm diep vanaf het maaiveld wordt ingezet, en het vlak zich hier op ca. 60 cm onder het maaiveld bevindt. De kolom zou dus enkel de bovenste dempingslaag aan de buitenzijde van de waterput plaatselijk verstoren. Het spoor kan hierdoor perfect in situ bewaard blijven.

Ook de vierpostenspijker, die reeds voor de helft werd gedocumenteerd tijdens het vooronderzoek, zal verder niet verstoord worden door de kaskolommen van de serre. Ook hier kunnen we stellen dat de sporen in situ bewaard kunnen blijven.

De kans dat nog meer waardevolle sporen aan het licht komen in deze noordelijke zone is eerder klein, gezien de vrij lage densiteit aan sporen in deze zone en de interpretatie van de waardevolle archeologische vindplaats als de randzone van een nederzetting die buiten het onderzoeksgebied gelegen is. Door de relatief smalle funderingssleuf en de onderlinge afstand van de kaskolommen, is de versturende impact van de geplande bodemingrepen bovendien beperkt.

De bouwplannen dienen uitgevoerd te worden volgens het huidige funderingsplan, opdat behoud in situ mogelijk is. De opdrachtgever of zijn aangestelde moet het nodige toezicht houden, opdat het funderingsplan wordt gerespecteerd. Het aangeven van de locaties van de funderingssleuf en de kaskolommen dient uitgevoerd te worden door een persoon die over voldoende competenties beschikt om dit te doen (landmeter, topograaf, ...).

Er zijn geen risicofactoren waar rekening mee gehouden dient te worden. Het archeologisch ensemble dat het resultaat is van het archeologisch vooronderzoek zal bewaard worden door het Onroerend Erfgoeddepot van de Provincie Antwerpen, Boomgaardstraat 22, 2600 Antwerpen-Berchem.

Archeologisch vooronderzoek Broechem - Abelebaan (2018B20)

Plan 7 Advies

Hoogte maaiveld in m TAW
 Hoogte spoor in m TAW
 Vondsten (V) en staalnames (St)

Werkputcontour Structuur	1 2 3		
	Nieuwe/nieuwste tijd		
Middeleeuwen/nieuwe tijd			
Middeleeuwen			
Romeinse tijd			
Metaaltijden			
Steentijd			
Onbepaalde datering			
Verstoring			
Natuurlijk spoor			
Waardevolle archeologische vindplaats			
Niet onderzoekbare zone			

Opmerking: Niet alle periodes komen noodzakelijk voor bij dit project!
 1. Sporen die met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gedateerd kunnen worden.
 2. Sporen die waarschijnlijk in een bepaalde periode dateren, maar waarbij niet alle indicatoren aanwezig zijn om dit met zekerheid te zeggen.
 3. Sporen waarvan een vermoeden bestaat dat ze gedateerd kunnen worden, maar waarbij het merendeel van de indicatoren ontbreekt om dit met genoeg stelligheid te doen.

Coördinaten in Lambert 72
 Formaat: A4
 ID: Grondplan
 Initiële opstelling: Digitaal
 Onderkaart: GRB
 Datum afwerking: 14/02/2018

All-Archeo bvba

Figuur 1: Aanduiding van de zone waar een waardevolle archeologische vindplaats vastgesteld werd (oranje), en waar ook behoud in situ bewerkstelligd wordt

Bibliografie

Steenhoudt M., 2017: Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek – Broechem, Abelebaan, Verslag van Resultaten, (*BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 584*), Bassevelde.